

De toegift

Carry Slee
De toegift

Pimento

www.detoegift.nl

© Carry Slee en Pimento BV, Amsterdam 2005

Omslagontwerp: Studio Jan de Boer

Foto voorzijde omslag: Lesley Aggar, Trevillion Picture Library

Foto achterzijde omslag: Hester Doove

Typografie en zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

ISBN 90 499 9998 0 (gebonden)

ISBN 90 499 9993 X (paperback)

NUR 301

Carry Slee is een imprint van Pimento BV,
onderdeel van Foreign Media Group

Voor Elles en Rudolf

Een

1

Een paar keer per week bewoog het donkerrode hoedje van mijn moeder langs ons raam.

Hoe snel ik ook opendeed, het was altijd te laat.

‘Wat laat je me toch weer darren.’

Ze legde een kussen op de stoel.

‘Anders kost het me mijn rug.’

‘Het lijkt wel nacht.’

‘Kan het licht niet aan?’

‘Wat is het hier toch een tochtgat.’

‘Ik voel het in mijn nek.’

‘Mag de muziek af?’

‘Daar word ik tureluurs van.’

Ze kwam bij ons zitten, want thuis vloog ze tegen de muur op.

Arnoud en ik woonden in een benedenhuis achter een leegstaande winkel. Het was een tweekamerwoning. Aan de keuken lag een binnenplaatsje waar alleen een vuilniszak kon staan.

De kamer was in tweeën gedeeld. Eén gedeelte was van ons samen en in het andere stond Arnouds boekenkast.

De ramen zaten hoog. Er kwam nooit zon binnen. Het licht moest altijd aan zijn. Daarom vond Arnoud het zo’n fantastische

plek. De ruggen van zijn boeken zouden hier niet verschieten. Maar ik voelde me er niet prettig. Vooral niet als ik alleen thuis was. Gelukkig waren we altijd samen, behalve als Arnoud naar zijn moeder ging.

Arnoud was nog klein toen zijn moeder in de keuken op de grond was gaan liggen en deed alsof ze dood was. Arnoud rende in paniek naar buiten.

Zijn vader was kwaad toen hij het hoorde. ‘Weet je waarom je moeder dat deed, jongen?’ zei hij tegen Arnoud. ‘Omdat ze niet weet of jij wel van haar houdt, daarom. Ik zou mijn liefde maar eens tonen als ik jou was.’

Vanaf die dag had Arnoud altijd laten merken hoe belangrijk zijn moeder voor hem was. Dat kwam zijn vader goed uit. Hij had een drukke baan en als hij thuiskwam, wilde hij geen gezeur aan zijn kop. Hij zette de televisie aan en als zijn vrouw klaagde, zette hij ’m harder. Dan gaf ze het vanzelf op en belde Arnoud. Meestal was ze erg van streek, maar Arnoud kreeg haar altijd rustig. Hij hing pas op als ze zich weer goed voelde.

Mijn moeder belde niet op als ze in de war was. Ik moest haar altijd zelf bellen. Ik vroeg het elke dag en soms twee keer per dag.

‘Gaat het, mam?’

Als ze zei dat het wel ging was ik opgelucht.

‘Daar hoeft je niet zo blij om te zijn,’ zei ze dan. ‘Het is maar een momentopname. Ik kan er niks van zeggen. Het kondigt zich niet aan. Het overvalt me. Het kan zo weer mis zijn.’

Arnoud had een jaar op de Rietveld Academie gezeten. ‘Opdrachten uitvoeren waar ik de zin niet van inzag,’ zei hij. ‘Nee, dat is niks voor mij.’ Hij wist niet wat hij zou gaan doen. Ik had besloten naar de Academie voor Expressie door Woord en Gebaar in Utrecht te gaan. Arnoud was meteen enthousiast toen ik hem daarover vertelde. Ik las hem voor wat er in de folder stond. De Academie leidde je op tot docent Dramatische Vorming, een vak

dat onder andere op scholen en clubhuizen was ingevoerd om mensen 'vrij te maken'. 'Vrij van angst voor de leegte en de oneindigheid van het bestaan!' zei Arnoud. En hij schreef zich ook in.

De meeste studenten woonden in Utrecht op kamers of in een kraakpand. Maar Arnoud en ik reisden elke dag van Amsterdam naar Utrecht met de trein. 's Avonds kwamen we dan weer terug op de enige plek waar we ons veilig voelden.

Arnoud zat altijd te lezen en ik zat naast hem, dicht tegen hem aan. Terwijl ik zijn hand vasthield zonk ik weg in mijn fantasie.

Een gewoonte van vroeger. Zodra mijn ouders ruziemaakten kroop ik onder de tafel. En dan zat ik in het halfduister onder het tafelkleed. Ik had van alles kunnen doen: hardop lezen met mijn vingers in mijn oren zoals mijn zus; schuilen bij de moeder van Ada, het buurmeisje dat twee huizen verderop woonde. Maar ik vluchtte in een veilige wereld die ik zelf verzon. Niemand had me ooit verteld dat het kon, ik ontdekte het opeens. Zonder dat iemand het merkte verdween ik. Het leek op toveren. Ineens waren er geen ouders meer die elkaar haatten. Er was geen psychisch zieke moeder meer die ieder moment kon instorten. Ik ruilde mijn leven in voor een eigen veilige werkelijkheid. Met een moeder die straalde omdat ze zo gelukkig met me was. Ik kon fantaseren wanneer ik maar wilde, ongemerkt.

Zodra het verdriet van thuis zich aan me opdrong zonk ik weg in mijn veilige wereld. Het was net alsof ik er even niet was. Ik zag en hoorde niets meer. Ik voelde warmte en rust in mijn lichaam komen. Dat gaf een heerlijk gevoel. Daarom deed ik het steeds vaker. Ook op momenten dat het niet nodig was.

2

Het lege winkelpand waarachter Arnoud en ik woonden was van mijn vader. Een paar straten verderop had hij een winkel in dameskleding. In het pand waarin wij woonden was hij ooit een boetiek begonnen.

‘Hij bedenkt weer wat,’ zei mijn moeder toen ze zijn plan hoorde. ‘Het zal wel op een fiasco uitdraaien.’

Mijn vader was vroeger al een paar keer failliet gegaan. Na een halfjaar kwam mijn moeders voorspelling uit en werd de boetiek gesloten.

‘Is het niks voor jullie?’ vroeg mijn vader.

Arnoud en ik woonden toen op een kleine zolderkamer waar de wc twee verdiepingen lager was. Een paar maanden ervoor waren we elkaar tegengekomen. Alle twee hadden we een moeder die het leven niet aankon. Wij wisten wat onveiligheid binnen een gezin betekende. Nu waren we achttien en stonden we zonder bagage in de wereld. Bij elkaar konden we schuilen.

‘Jullie zitten daar helemaal vrij,’ zei mijn vader. ‘Je hebt van niemand last.’

Arnoud en ik hoefden er niet lang over na te denken.

Mijn moeder was vaak in de war en kon niet alleen zijn, daarom kwam ze een paar keer per week naar mijn vaders winkel.

‘Moet dat nou,’ zei mijn vader als ze belde dat ze eraan kwam. ‘Ik hou er niet van dat je op mijn lip zit.’

Ze hadden er regelmatig ruzie over. Maar nu ik zo dichtbij woonde kon ze naar mij komen.

Mijn vader gaf ons de sleutel van het huis. Zelf hield hij er ook een, want al betaalden we huur, het bleef zijn winkelpand.

We woonden er net toen we op een dag thuiskwamen van de Academie. Arnoud deed de kamerdeur open en gaf een gil. Er lag iemand op onze bank. Het was mijn vader. Hij haalde een nat washandje van zijn gezicht.

‘Hou dit even voor mij onder de koude kraan. Ik barst van de koppijn.’

Mijn vader had regelmatig hoofdpijn en als hij dan in zijn winkel was kwam hij bij ons op de bank liggen. ‘Gaan jullie maar gewoon je gang,’ zei hij dan. ‘Van mij heb je geen last.’

Voor het eerst sinds weken was mijn moeder weer eens langs mijn vaders winkel gegaan. Vijf minuten later stond ze woedend voor onze deur. Mijn vader had gezegd dat ze beter bij mij kon gaan zitten.

‘Hij houdt mij daar weg,’ zei ze. Ze vertrouwde het niet.

‘Het komt hem wel goed uit dat ik steeds bij jullie zit. Nu heeft hij vrij spel.’

Ze had het met mijn oma besproken en die zou het voor haar in de gaten te houden.

‘Ik heb het goed aangevoeld,’ zei mijn moeder een paar weken later. ‘Je oma heeft daar niet voor niks gesurveilleerd. Wie denk je dat je vaders winkel uitkwam? Die toverkol.’

Ik wist dat ze het over mijn vaders eerste vrouw had. Daar hadden ze regelmatig ruzie over. Ik was nog klein toen mijn moeder mijn vader met een bos tulpen om de oren sloeg. Ze had een foto van zijn eerste vrouw in zijn portefeuille gevonden.

Nu was ze minstens even kwaad. ‘Het bewijs is geleverd. Hij heeft een verhouding met dat wijf. Onder het mom van een boe-

tiek heeft hij een plek gezocht waar hij haar kan ontvangen. De vuile stiekemerd!’

Mijn vader lachte haar uit. ‘Je maakt je belachelijk. Ze is allang hertrouwd. Ze kwam alleen even naar de winkel kijken.’

Maar mijn moeder bleef erbij. ‘Je vader duikt met dat wijf het nest in en dat moet jij hebben geweten, want jij woont er vlakbij.’

De verwijten werden elke dag erger. Ik speelde met mijn vader onder één hoedje en gaf hem de gelegenheid.

Totaal doorgedraaid kwam ze telkens bij ons aan. Het was een samenzwering. En zelfs ik, haar eigen dochter, zat in het complot.

Ze wilde de wacht houden in ons huis om mijn vader met die sloerie te betrappen. Hoe ver zou ze gaan? Vroeger had ze ons buurmeisje van vijftien ervan beschuldigd dat ze een verhouding met mijn vader had. De hele buurt bemoeide zich ermee. Ik was bezorgd en nam contact op met haar psychiater.

‘Mijn vader heeft niets meer met zijn eerste vrouw,’ zei ik. ‘Hij heeft haar ooit verlaten voor mijn moeder. Ik kan haar niet geruststellen. Misschien kunt u het uit haar hoofd praten.’

‘Ik zal zwaardere medicijnen voorschrijven,’ zei hij.